VESPUTIUS. DE ORA ANTARCTICA

ARGENTINE.

1505

www.libtool.com.cn

GAUDEO

www.libtool.com.cn

John Carter Brown.

Vesputius, De ora Antarctica per regem Portugallie pridem inventa, 4to, *fine copy, in mor. extra, by Hayday, impression Argentine per Mathiam Hupfuff,* 1505

This edition of the first letter of Vesputius to Lamertio de Medicis is of the greatest rarity. It consists of six leaves, and is in black letter. There is a large wood cut on the title, the upper part of which represents the American savages, and the lower part the flee of Vesputius.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

BOUND BY HAYDAY

www.libtool.com.cn

Tenney No 7.

www.libtool.com.cn

Sabin 99332

De ora antarctica per regem Portugallie pridem inuenta.

www.libtool.com.cn

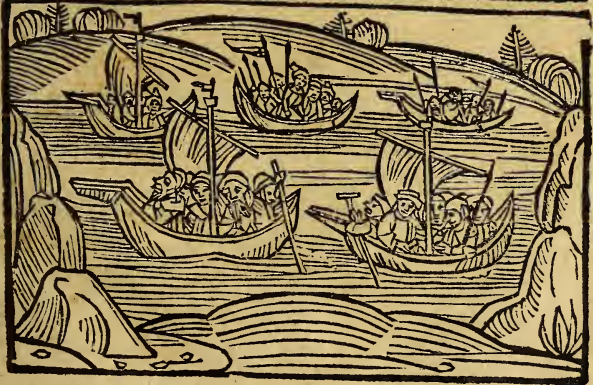

Pl. 33. N° 60.

1505.

JOHN CARTER BROWN

¶ M. Ringmannus Phileſius. V.
Jacobo Bruno ſuo Achati. S.p.d.

www.libtool.com.cn

Cecinit in Eneide Virgilius noſter, extra ſydera iacere tellurē extra anni ſoliſq; vias: vbi celifer atlas, axem hūero torquet ſtellis ardētibꝫ aptum. Quam rem ſi quis forte miratus fuit hactenus: deſinet certe identidem facere. vbi leget attentius que Albericus veſputius magni vir ingenij nec minoris experientie de populo Auſtrum verſus ſub Antarctico quaſi polo degente primus non falſo prodidit. Gentem eſſe ait (vt ex ipſo intelliges) nudā prorſus: et que ſuoꝝ hoſtium trucidatoꝝ. nō ſolū (vt Carmanni Indie ppl's) capita regi offert. ſed ipſis quidē interfectis inimicꝭ cupidiſſime ſolet veſci. Libellū ipſum Alberici caſu nobis per oblatum pellegimus in tranſcurſu. et ſingl'a ferme ad Ptolomeum (cuius tabulas vt noſti non verſauimus nunc indiligenter) comparauimꝰ. Subindeq; de inuenta nuper illa orbis ora breue quidem. ſed nō minus coſmographicū luſimus poematulum ꝙ poeticum. Id tibi mi Jacobe tanq; alteri Egoni mittimus legendum vnacum libello: vt me tui non eſſe immemorē cognoſcas. Vale curſim Argentine ex ſcholis nr̄is kal. Auguſti Anno M. d. v.

¶ De terra ſub cardine Antarctico per regem Portugallie pri-
dem inuenta. M. Ringmanni Phileſij Carmen.

www.libtool.com.cn

Rura papyriferus qua irrorat pinguia Nilus
Et faciunt Lune ſtagna profunda niues
Ad dextram montes ſunt. Jus/Danchis/quoqꝫ Maſcha
Jllorum Ethiopes inferiora tenent
Aphrica conſurgit quibus e regionibus aura
Afflans cum Lybico feruida regna notho
Ex alia populo Vulturnus parte calenti
Jndica veloci per freta calle venit
Subiacet hic aequo noctis Taprobana circo
Baſſaqꝫ Praſodo cernitur ipſa ſalo
Ethiopes extra terra eſt Baſſamqꝫ marinam
Non nota e tabulis o ptolomee tuis
Corrigeri Zenith cui fertur tropicus hirci
Huic multe comes eſt eiaculator aque
At procul Antarcto tellus ſub cardine quedam eſt
Tellus/quam recolit nuda caterua virum
Hanc/quem clara tenet nunc Portugallia regem:
Jnuenit miſſa per vada claſſe maris
Et quid? plura:ſitum gentis moreſqꝫ reperte
Jſte hic perparua mole libellus habet
Candide ſincero capias hunc pectore lector
Et lege non naſo Rhinocerontis. Aue.

www.libtool.com.cn

Albericus veſputius Laurentio pe tri de medicis ſalutē plurimā dicit.

Superioribus dieb₉ ſatis ample tibi ſcripſi de
reditu meo ab nouis ill' regióib₉:q̄s et claſſe ⁊
impēſis.et mādato iſti⁹ ſereniſſimi Portugal
lie regis ꝑqueſiuim⁹ ⁊ inuenimus quaſq₃ no/
uum mundū appellare licet. Qñ apđ maiores
noſtros nulla de ipis fuerit habita cognitio.⁊
audientib₉ oibus ſit nouiſſima res. Etem̄ hec
opinionē noſtroꝝ antiquoꝝ excedit:cum illo/
rū maior pars dicat vltra lineā equinoctialē
et verſus meridiē nō eſſe ꝯtinentē.ſ₃ mare tm̄ qđ atlanticū vocauere
et ſiq̇ earū ꝯtinentē ibi eſſe affirmauerūt/eā eē terrā habitabilē m'tis
rónib₉ negauerūt. S₃ hanc eoꝝ opinionē eſſe falſam/et veritati oino
cōtrariā hec mea vltima nauigatio declarauit:cū in partib₉ illis me
ridianis ꝯtinentē inuenerim freq̄ntiorib₉ populis ⁊ animalib₉ habi
tatam/q̄₃ noſtram Europam/ſeu Aſiam vel Africam . et inſuper ae
rem magis temperatū et amenum/q̄₃ in quauis alia religione a no/
bis cognita:prout inferius intelliges.vbi ſuccincte tantū rerum ca
pita ſcribemus.et res digniores annotatione et memoria/que a me
vel viſe vel audite in hoc nouo mundo fuere:vt infra patebit.

Proſpero curſu q̄rtadecima men

ſis Maij Milleſimoquingenteſimoprimo receſſimus ab Olyſippo
mandante p̄fato rege cū tribus nauib₉ ad inq̄rendas nouas regio/
nes verſus auſtrū Uiginti menſib₉ ꝯtinenter ad meridiē nauigātes
abeundo terras ꝑluſtrando/et redeundo. Cuius nauigationis ordo
talis eſt. Nauigatio noſtra fuit ꝑ inſulas fortunatas ſic olim dictas
nunc aūt appellant̄ inſule magne Canarie/que ſunt in tertio clima
te:⁊ in confinib₉ habitati occidentis. Inde ꝑ oceanū/totū littus afri/
cum:et partem ethiopici ꝑcurrim⁹ vſq₃ ad promontoriū ethiopū/ſic
a Ptolomeo dictū:qđ nunc a nr̄is appellat̄ Caput viride.⁊ ab ethio
picis Beſeghice. et regio illa Mandinga gradib₉.14.intra torridā
zonam a linea equinoctiali verſus ſeptemtrionē/q̄ a nigris gentib₉ ⁊
popul' habitat̄. Ibi reſumptis virib₉/⁊ neceſſarijs noſtre nauigationi
extulimus anchoras.⁊ expādim⁹ vela ventis.et noſtꝝ iter ꝑ vaſtiſſi/
mū oceanū dirigentes v̄ſus Antarticū parumper ꝑ occidentē inflé
ximus per ventum/qui Aphricus dicit̄. et a die q̄ receſſimus a dicto

ꝓmontorio duum mẽnſiũ.et trium dierũ ſpacio nauigauimus an
teq̃ꝫ vlla terra nobis appareret. In ea aũt mariũ vaſtitate quid paſſi
fuerimus/q̃ naufragii pericula:⁊ q̃ corpis incõmoda ſuſtinuerimus:
q̄bꝰq̃ꝫ anxietatibꝰ animi laborauimus.exiſtimatiõi eoꝝ relinq̃. qui
multaꝝ rerũ experientia optime norũt/q̄d ſit incerta q̄rere.et que an
ſi ſint ig̃rantes inueſtigare.⁊ vt vno v̄bo vniuerſa pſtringã ſcies q̄ ex
diebꝰ ſexagintaſeptẽ quibꝰ nauigauimꝰ ꝯtinuos. quadragitaq̃tuor
habuimus cũ pluuia/tonitruis ⁊ coruſcationibꝰ.ita obſcuros vt ne
q̃ꝫ ſolem in die:neq̃ꝫ ſerenũ celum in nocte nũq̃ꝫ videremus. Quo fa
ctum eſt vt tãtus in nob̄ inceſſerit timor:q̄ pene iam oẽm vite ſpem
abieceramꝰ In his aũt tot tantiſq̃ꝫ ꝓcellꝭ maris: ⁊ celi placuit altiſſio
nobis corã monſtrare ꝯtinentẽ.⁊ nouas regiones/ignotũq̃ꝫ mũdum.
Quibꝰ viſis tanto perfuſi fuimꝰ gaudio/q̃ntũquiſq̃ꝫ cogitare poteſt.
ſolere his accidere.q̄ ex varijs calamitatibꝰ ⁊ aduerſa fortuna ſalutẽ
conſecuti ſunt. Die autem ſeptima Auguſti milleſimo quingẽteſimo
in ipſaꝝ regionũ littoribꝰ ſubmiſimus anchoras:g̃tias agentes deo
noſtro ſolenni ſupplicatiõe.atq̃ꝫ vniꝰ miſſe cantu cũ celebritate. Ibi
eam terrã cog̃uimus nõ inſulã.ſed ꝯtinentẽ eſſe.quia ⁊ longiſſimis
ꝓducit littoribꝰ nõ ambientibꝰ eam.⁊ infinitiſ habitatoribꝰ repleta ẽ.
Nam in ea innũeras gentes ⁊ populos ⁊ oĩm ſilueſtriũ aĩaliũ gñã:
que in noſtris regionibꝰ reperiunt. Inuenimꝰ ⁊ multa alia a nobis
nunq̃ꝫ viſa/de quibꝰ ſingulis longũ eſſet referre. Multa nob̄ dei cle/
mentia circũfulſit:qñ illis regionibꝰ applicuimꝰ. nam ligna defece/
rant ⁊ aqua.pauciſq̃ꝫ diebꝰ in mari vitam ꝑferre poteramꝰ. Ipſi ho
nor ⁊ glĩa ⁊ gratiarum actio.

Conſilium cepimus nauigandi
ſcd̄m huius cõtinentis littus verſus orientẽ nunq̃ꝫ illius aſpectum
relicturi. Mox q̃ꝫ illud tamdiu ꝑcurrimus q̄ ꝑuenimꝰ ad vnũ angu
lum:vbi littus verſurã faciebat ad meridiẽ.⁊ ab eo loco vbi primum
terram attigimꝰ vſq̃ꝫ ad hũc angulũ fuerũt circa trecente leuce in hu
ius nauigatiõis ſpacio plurics deſcendimꝰ in terrã/⁊ amicabilr̃ cũ
ea gente ꝯuerſati fuimꝰ/vt infra audies. Oblitus fuerã tibi ſcribere
q̄ a ꝓmontorio Capitis viridis vſq̃ꝫ ad p̄ncipiũ illiꝰ ꝯtinentiſ ſũt cir
ca ſeptingente leuce:q̃uis exiſtimẽ nos nauigaſſe pluſq̃ꝫ mille octin
gentas partim ig̃rantia locoꝝ ⁊ naucleri:ꝑtim tempeſtatibꝰ ⁊ ventiſ
impediẽtibꝰ noſtꝝ rectũ iter/et impellentibꝰ ad freq̄ntes verſutias.
Qd̄ ſi ad me ſocij animũ non adiciciſſent.cui nota erat coſmog̃phia
nullus erat nauclerus ſeu dux nauigatiõis.qui ad q̄ngentas leucas
noſceret vbi eſſemus. Eramus eñ vagi ⁊ errantes.⁊ inſtrumẽta tan
tũmodo altitudinũ corpoꝝ celeſtiũ nob̄ ad amuſſim veritatẽ oſten/
derunt ⁊ hi fuere. Quadrãs et aſtrolabiũ:vti oẽs cognouere. Hinc

www.libtool.com.cn

deinceps me multo ſunt honore pſecuti. Oſtendi em̄ eis qđ ſine co/
gnitiõe marie carte nauigãdi diſciplina magis calebam q̃ oẽs Nau/
cleri totius orbis. Nam hi nullã hñt noticiã niſi eoꝝ locoꝝ q̃ ſepe na
uigauerũt. Ubi aũt dictus angulꝰ terre mõſtrauit nob verſurã litto
ris ad meridiẽ cõuenimꝰ illud pter nauigare. ⁊ inquirere qđ in illis
regionib; eẽſſet. Nauigauimꝰ aũt ſcđm littus circa ſexcentas leucas
et ſepe deſcendimus in terram: ⁊ colloquebamur ⁊ cõuerſabamur cũ
earum regionũ colonis/et ab eis fraterne recipiebamur. ⁊ ſecũ q̃nq;
morabamur q̇ndecim vel viginti dies cõtinuos amicabilr̃ et hop.ſ
tabiliter. vt inferius intelliges. Noue iſtius ꝯtinentis pars eſt in tor
rida zona vltra lineam equinoctialẽ verſus polum Antarcticũ. nã
eius principiũ incipit in octauo g̃du vltra ipſa; lineã eq̇noctialem/
Scđm huiꝰ littus tãdiu nauigauimꝰ/ꝙ pretergreſſo capricorni tro/
pico inuenimꝰ polũ Antarcticũ cũ illo eoꝝ orizonte altiorẽ quinq̃/
ginta g̃dib;. Fuimuſq; ꝓpe ipſiꝰ Antarctici circulũ ad g̃dꝰ decẽ et ſe/
ptem ſemis. ⁊ qđ ibi viderim ⁊ cog̃uerim de natura illaꝝ gẽtiũ. deq;
eaꝝ morib;/et tractabilitate. de fertibilitate terre. de ſalubritate aeris
de diſpoſitiõe celi/corporibuſq; celeſtib;. ⁊ marie de ſtellᷣ fixis octaue
ſphere nũq̃ a maiorib; nr̃is viſis: aut ꝯtractatis inceps narrabo.

PRimum igitur quo ad gentes
Tantam in illis regionib; gentis multitudinẽ inuenimꝰ.
quantã nemo dinũerare poterat (vt legiť in Apocalipſi)
gentem deo mitẽ atq; tractabilem. Omnes vtriuſq; ſexus incedunt
nudi. nullã corpis partẽ operientes: ⁊ vti ex ventre mr̃is pdeũt. ſic
vſq; ad mortẽ vadũt. Corpora em̄ habẽt magna q̃drata/bñ diſpoſita
ac ꝓportionata. ⁊ colore declinãtia ad rubedinẽ. Qđ eis accidere pu
to. quia nudi incedẽtes tingant a ſole. Habent ⁊ comã amplam ⁊ ni
gram. Sũt in inceſſu ⁊ ludis agiles ⁊ liberales. atq; venuſta facie.
quã tamẽ ipſimet ſibi deſtruũt. Perforant em̄ ſibi genas ⁊ labra et
nares ⁊ aures. Neq; credas foramia illa eſſe parua/aut ꝙ vnum tm̄
habeant. Uidi em̄ nõnullos hñtes in ſola facie ſeptẽ foramia. quoꝝ
quodlibet capax erat vniꝰ pruni. obturãt ſibi hec foramina cum pe/
tris ceruleis/marmoreis/criſtallinis/⁊ ex alabaſtro pulcherrimis. et
cum oſſib; candidiſſimis/⁊ aliis rebus artificioſe elaboratis ẜm eoꝝ
vſus. Quod ſi videres rem tã inſolitã ⁊ monſtro ſimilẽ. hominẽ ſc;
habentẽ in genis ſiue maxillis ſolum. et in labris ſeptem petras. qua
rum nõnulle ſunt longitudis palmi ſemis: nõ ſine admiratiõe eſſes:
Sepe eteni conſideraui et iudicaui ſeptem tales petras eſſe ponder;

www.libtool.com.cn

vnciarum ſexdecim/preter quod in ſinglis auribꝫ trino foramine ꝑ/
foratis tenent alias petras pendentes in annulis. ⁊ hic mos ſolꝰ eſt
virorum. Nam mulieres nō ꝑforant ſibi faciem/ſed aures tm̄.
Alius mos eſt apud eos ſatis enormis/⁊ preter omnē humanam
crudelitatē. Nam mulieres eoꝝ cū ſint libidinoſe/faciūt intumeſcere
maritoꝝ inguina in tātā craſſitudinē/ vt deformia videāꝛ ⁊ turpia:
et h̄ quodā eaꝝ artificio/et mordicatiōe ꝗrundā animaliū venenoſo
rum. Et huius rei cauſa multi eoꝝ amittūt inguina que illis ob de/
fectum cure fraceſcunt/⁊ reſtant eunuchi. Non habent pannos neqꝫ
laneos/neqꝫ lineos/neqꝫ bombicinos. quia nec eis indigent. nec ha/
bent bona propria/ſed omnia cōmunia ſunt. viuunt ſimul ſine rege.
ſine imperio. et vnuſquiſqꝫ ſibiipſi dominus eſt. Tot vxores du/
cunt quot volunt. et filius coit cū matre/et frater cum ſorore. ⁊ ꝓmꝰ
cum prima. ⁊ obuius cū ſibi obuia. Quotiens volunt matrimonia
dirimunt. ⁊ in his nullū ſeruant ordinē. Preterea nullū habent tem/
plum/et nullā tenēt legem. /neqꝫ ſunt ydolatre. Quid vltra dicam? vi
uunt ſm naturā. ⁊ epicuri potius dici poſſunt ꝙ ſtoici. Non ſunt inꝰ
eos mercatores neqꝫ cōmertia rerū. Populi inter ſe bella gerūt ſine
arte/ſine ordine. Seniores ſuos quibuſdā contionibus iuuenes fle/
ctunt ad id qꝺ volunt/et ad bella incēdunt/in quibꝫ crudeliter ſe mu
tuo interficiunt. et ꝗs ex bello captiuos ducunt nō coꝝ vite ſed ſui
victus cauſa occidendos ſeruant. nam alij alios/et victores victos
comedūt. ⁊ inꝰ carnes hūanas eſt eis cōmunis in cibis. Huiꝰ au
tem rei certior ſis. quia iam viſum eſt patrē comediſſe filios ⁊ vxorē
et ego hoīem noui quē ⁊ allocutus ſum/q̄ plus ꝙ ex trecentis huma
nis corporibꝫ ediſſe vulgabaꝛ. Et item ſteti vigintiſeptem diebus in
vrbe ꝗdam. vbi vidi per domos humanā carnē ſalſam/contignatio/
nibus ſuſpenſam. vti apud nos moris eſt lardū ſuſpendere ⁊ carneꝫ
ſuillam. Plus dico. ipſi admiranꝛ cur nos nō comedimꝰ inimicos
noſtros/⁊ eoꝝ carne nō vtimur in cibis/quā dicunt eſſe ſaporoſiſſi/
mam. Eorum arma ſunt arcus et ſagitte. et quādo properant ad bel
la nullam (ſui tutandi ḡtia) corporis partē operiūt/adeo ſunt et inꝰ
beſtijs ſimiles. Nos ꝗntū potuimus conati ſumus eis diſſuadere/⁊
ab his prauis moribꝫ dimouere. qui ⁊ ſe eos dimiſſuros nob̄ ꝓmiſe/
runt. Mulieres (vt dixi) et ſi nude incedant ⁊ libidinoſiſſime ſint. ea
rum tamen corꝑa habent ſatis formoſa ⁊ munda. neqꝫ tam turpes
ſunt/ꝗntū quis forſan exiſtimare poſſet. quia (quoniā carnoſe ſunt)
minus apparet earum turpitudo. que ſcꝫ ꝑ maiori ꝑte a bona corpo
rature qualitate operta eſt. Mirum nob̄ viſum eſt ꝙ inter eas nulla
videbaꝛ q̄ haberet vbera caduca. ⁊ q̄ parturierāt vteri forma ⁊ cōtra
ctura nihil diſtinguebanꝛ a ꝟginibꝫ. et in reliqꝗs corpoꝝ partibꝫ ſimi
lia videbanꝛ. que ꝓpter honeſtatē conſulto pretereo. Quando ſe ebri/

www.libtool.com.cn

ſtianis iungere poterant: nimia libidie pulſe, omnē pudiciciā ꝯtami
nabāt. Uiuūt annis centū quinq̄ginta, ⁊ raro egrotāt. ⁊ ſi quā aduer
ſam valitudinē incurrūt, ſeipos cum q̄buſdā herbaꝝ radicibꝫ ſanāt.
Hec ſūt q̄ notabiliora apō illos cognoui. Aer ibi valde tēperat⁹ ⁊
bonus. et vt ex relatiōe illoꝝ cognoſcere potui. nūq̄ꝫ ibi peſtis aut egro
tatio aliqua, que a corrupto prodeat aere. ⁊ niſi morte violēta moriā
tur, longa vita viuūt. credo quia ibi ſemꝑ perflant venti auſtrales, ⁊
maxime quē nos Eurum vocamus, qui tal' eſt illis, q̄lis nobis eſt
aquilo. Sunt ſtudioſi piſcature: ⁊ illud mare piſcoſum eſt. ⁊ omi ge/
nere piſciū copioſum. Non ſunt piſcatores. puta quia cū ibi ſint mul
ta aīaliū ſilueſtriū gn̄a: et maxīe leonū ⁊ vrſoꝝ ⁊ innūerabiliū ſerpen
tum, aliarumqꝫ horridarū, atqꝫ deformiū beſtiaꝝ, ⁊ etiā cū ibi lōge
lateqꝫ pateant ſilue. et immēſe magnitudinis arbores: non audent
nudi, atqꝫ ſine tegminibꝫ: et armis tantis ſe diſcriminibꝫ exponere.

Regionū illaruꝫ terra valde fertil'

eſt et amena: multiſqꝫ collibus ⁊ montibꝫ, ⁊ infinit' vallibꝫ, atqꝫ maxi
mis fluminibꝫ abūdans. ⁊ ſalubribꝫ fontibꝫ irrigua. ⁊ latiſſimis ſiluis
et denſis vixqꝫ penetrabilibꝫ omniqꝫ feraꝝ gn̄e plenis copioſa. Arbo
res maxime ibi ſine cultore ꝓueniūt. Quaꝝ multe fruct⁹ faciunt gu
ſtui delectabiles. et hūanis corꝑibꝫ vtiles. nōnulle ꝓo contra. ⁊ nulli
fructus ibi his nr̄is ſunt ſimiles. Gignunt' ⁊ ibi innūerabila genera
herbarū ⁊ radicū ex q̄bꝫ panē ꝯficiūt ⁊ optima pulmētaria. Habēt
et m̄lta ſemia his nr̄is oīno diſſilia. Nulla ibi metalloꝝ gn̄a habent
preter auri: cui⁹ regiones ille exuberant. licꝫ nihil ex eo nobiſcū attu/
lerim⁹ in hac ꝑma nr̄a nauigatiōe. Id nob' notū fecere incole q̄ affir/
mabāt in mediterraneis magnā eē auricopiā. ⁊ nihil ab eis extima/
ri, vl' in ꝑcio haberi. Abūdāt margarit', vti alias tibi ſcripſi. Si ſin/
gula q̄ ibi ſunt cōmemorarer. et de numeroſis aīaliū generibꝫ eorūqꝫ
multitudine ſcribere vellē, res eēt oīno ꝓlixa ⁊ immēſa. Et certe cre/
do q̄ Plinius noſter milleſimā ꝑtem nō attigerit gener' pſitacoꝝ. reli
quarū auium, necnō ⁊ animaliū que in hijſdem regionibꝫ ſunt, cum
tanta facierū atqꝫ coloꝝ diuerſitate. qđ ꝯſumare picture artifex Po
licletus in pingendis illis deficeret. Omnes arbores ibi ſunt odora
te: et ſingule ex ſe gūmū vel oleum vl' liquorē aliquē emittunt. Quo
rum ꝓprietates ſi nobis note eſſent nō dubito. q̄n hūanis corporibꝫ
ſaluti forent. Quarum ſitus (vt dixi) eſt ad meridiem in tanta aeris
temperie. q̄ ibi neqꝫ hyems gelide neqꝫ eſtates feruide vnq̄ꝫ habētur.
Celum et aera maxīa parte anni ſerena ſūt. ⁊ craſſis vaporibꝫ inania.
Pluuie ibi minutim decidūt, ⁊ tribus vel q̄tuor horis durant, atqꝫ
ad inſtar nimbi euaneſcūt. Celum ſpecioſiſſimis ſignis ⁊ figur' orna

www.libtool.com.cn

tum eſt. in quo annotaui ſtellas circiter viginti tante claritatꝫ/quāte aliq̄ vidimꝰ Venerē et Iouem. Harū ⁊ motus ⁊ circuitiones conſideraui earūq; peripherias et diametros geometricis methodis dimenſus fui. caſq; maiorꝫ magnitudis eſſe dephendi. Vidi in eo celo tres canopos. duos quidē claros. tertiū obſcurū. Polus antarticꝰ nō eſt cū Vrſa maiore ⁊ minore. vt hic noſter videt̄ articus. nec iux̄ eum ꝯſpicit̄ aliq̄ clara ſtella. ⁊ ex his que circū eum breuiore circuitū ferunt̄ tres. ſunt hn̄tes Trigoni Orthogoni Schema. quarū dimidia peripherie diametrꝰ/ḡdus habet nouem ſemis: Cum his orientibus a leua conſpicit̄ vnus Canopus albus eximie magnitudinis. que cum ad mediū celum ꝑueniunt hanc habent figuram.

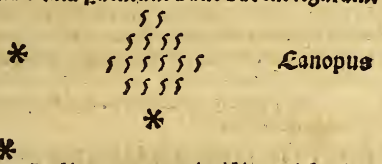

Poſt has veniūt alie due/quaꝝ dimidia peripherie diametrus gradus habet duodecim ſemis. et cū eis ꝯſpicit̄ alius Canopꝰ albus. His ſuccedunt alie ſex ſtelle formoſiſſime ⁊ clariſſime int̄ omnes alias octaue ſphere/que in firmamenti ſuperficie dimidiam hn̄t peripherie diametrū graduū triginta duoꝝ cum his peruolat vnus canopus niger immenſe magnitudis cōſpiciunt̄ in via lactea. et huiuſmodi figuram habent quando ſunt in meridionali linea.

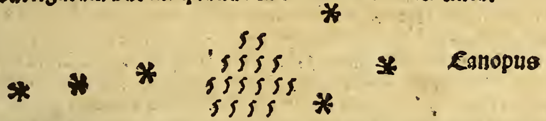

Multas alias ſtellas pulcherrimas cognoui. quarū motus diligenter annotaui. et pulcherrime in quodaꝫ meo libello graphice deſcripſi in hac mea nauigatiōe. Hunc aūt in p̄ſentiarū tenet hic Sereniſſimꝰ Rex/ quē mihi reſtiturū ſpero. in illo emiſpherio vidi res philoſophoꝝ rōnib; nō ꝯſentientes. Iris alba circa mediā noctem bis viſa eſt nō ſolum a me ſed etiā ab omib; nautꝭ. Similr̄ plu ries nouam lunam vidimus eo die quo ſoli coniūgebatur ſinigulis noctibus in illa celi parte diſcurrunt innumeri vapores et ardentes faces. Dixi pauloante in illo emiſpherio: quod tamē proprie loquendo non eſt ad plenuꝫ hemiſpheriu in reſpectu noſtri. quia tamē accedit ad huiuſmodi formam/ſic illud appellari licuit.

www.libtool.com.cn

Igitur vt dixi ab Olyſippo. vnde
www.libtool.com.cn
digreſſi ſumus q̄d ab linea equinoctiali diſtat ḡdib; trigintanoue⁊
ſemis nauigauimus vltra lineā eq̄noctialē ꝑ q̄nq̄ginta ḡdus qui ſi
mul iuncti efficiūt grad⁹ circiter nonagīta:q̄ ſūma eā quartā partē
obtineat ſummi circuli ſm verā menſure rōnē ab antiq̄s nob tradi/
tam.manifeſtū eſt nos nauigaſſe quartā mūdi partē. Et hac ratiōe
nos Olyſippum habitātes circa lineā equinoctialē gradu trigeſimo
nono ſemis in latitudine ſeptētrionali ſum⁹ ad illos qui ḡdu q̄ngen
teſimo habitāt vltrā eandē lineā in meridionali latitudie angulariť
grad⁹ q̄nq; in linea trāſuerſali:et vt clari⁹ intelligas: Perpēdicular̄
linea/quā dū recti ſtam⁹ a puncto celi imminēte vertici nr̄o depēdet
in caput noſtꝝ:illis depēdet in lat⁹ ⁊ in coſtas. Quo fit vt nos ſim⁹
in linea recta:ipſi vero in linea tranſuerſa.et ſpecies fiat trianguli or
thogoni.cuius vicem linee tenem⁹ cathete.ipſi aūt Baſis et hipote/
nuſa a nr̄o ad illoꝝ ꝑtendiť verticē:vt in figura patȝ. Et hec de Coſ/
mographia dicta ſufficiant.

Hec fuerūt notabiliora que viderim in hac mea vltima nauiga/
tione quā appello diē tertiū. Nam alij duo dies fuerūt due alie naui
gatiōes q̄s ex mādato Sereniſſimi hiſpaniaꝝ Reg̃ feci verſus occi
dentē.in q̄b; ānotaui mirāda ab illo ſublimi oīm creatore deo nr̄o
ꝑfecta reꝝ notabiliū Diarium feci.vt ſi q̄n mihi ociū dabiť poſſim
omnia hec ſinglaria/atq; mirabilia colligere.et vel G[e]ographie:vel
Coſmoḡphie librū ꝯſcribere:vt mei recordatio apō poſteros viuat.⁊
oīpotent̄ dei coḡſcať tā imēſum artificiū in ꝑte priſcis ignotū. nob
aūt cognitū. Oro itaq; clemētiſſimū deum/q̄ mihi dies vite ꝓroget:
vt cū ſua bona ḡra/atq; aīe ſalute hui⁹ mee volūtat̄ optimā diſpoſi/
tionē ꝑficere poſſim. Alios duos dies in ſanctuarijs meis ſeruo:⁊ re
ſtituēte mihi hoc ſereniſſimo Rege diem tertiū patriā ⁊ quietē repe/
tere conabor.vbi ⁊ cū peritis ꝯferre:⁊ ab amic̄ id opus ꝑficiendum
confortari/et adiuuari valeam.

A te veniā poſco Capitulum: Si nō vltimā hanc meam nauiga
tionē ſeu poti⁹ vltimū diē tibi nō
tranſmiſi:vti poſtremis meis lr̄is tibi pollicit⁹ fuerā. Cauſam noſti
q̄m necdū ab h̄ ſereniſſimo rege Archatipū habere potui. Mecū co/
gito adhuc efficere q̄rtū diem/⁊ h̄ ꝑtracto:⁊ iā mihi duaꝝ nauiū cū
ſuis armamētis ꝑmiſſio fcā eſt:vt ad ꝑq̄rendas nouas regiōes plus
meridiē a latere orient̄ me accingā ꝑ ventū qui Africus dr̄. In quo
die multa cogito efficere in dei laudē.⁊ hui⁹ regni vtilitatē ⁊ ſenectu
tis mee honorem.et nihil aliud expecto/niſi huius ſereniſſimi Reg̃
conſenſum. Deus id ꝑmittat/quod melius eſt.quid fiet intelliges

Ex Italica in Latinam linguã iocundus interpres hanc epl'am vertit. vt latini omnes intelligant ꝙ multa miranda indies reperiant̃/et eorum cõprimatur audacia. qui Celum et maieſtatẽ ſcrutari: ⁊ plus ſape ꝙ liceat ſape volunt. qñ a tanto tempore quo mundus cepit ignota ſit vaſtitas terre. et que contineãtur in eo.

www.libtool.com.cn

Laus Deo.

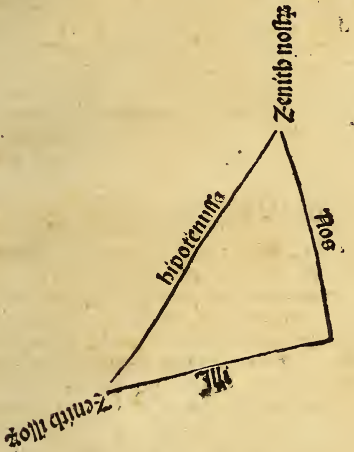

Et ego Johãnes michaelis clericus

Vibergenſis dioceſ: publicus ſacra auc̃te Ap'lica notari⁹: pñs ⁊ pſonaliter fui Rhome in palacio ſctiſſimi dñi noſtri Julij pape. ij. in ↄſiſtorio publico: Dum et qñ oratores regis Portugallie fecerim prefato ſanctiſſimo dño Julio obedientiã. et inter cetera/de ⁊ ſup iſta terra/vt premittit̃/nouiter inuenta; quod pñti meo cyrogr̃pho pteſtor.

Impreſſum Argentine per Mathiam hupfuff. M. v^c. v.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

H505
V5825
[F]

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn